

Darbinieka nosūtīšana uz semināru

Vai darbinieks gūst labumu, būdams nosūtīts mācību komandējumā

Mūsdienās, lai tiktu līdzī strauji mainīgajām un augošajām biznesa vides prasībām, regulāras darbinieku mācības ir aktuālas daudziem darba devējiem. Semināru apmeklējumi ir viens no veidiem darbinieka zināšanu papildināšanai un apmācībai.

Ja darba devējs pieņem lēmumu nosūtīt darbinieku uz semināru, vairumā gadījumu tas apmaksā visus ar tā apmeklējumu saistītos izdevumus. Visbiežāk tie ietver atlīdzību semināra organizētājam par sniegto pakalpojumu. Ja seminārs notiek citā Latvijas pilsētā vai ārpus Latvijas, papildus iepriekš minētajam var rasties arī ceļa izdevumi, viesnīcas un ar ēdināšanu saistīti izdevumi.

Ar semināra apmeklējumu saistītie izdevumi ir jāņem vērā, izvērtējot darba devēja iespējamās nodokļu sekas. Tāpēc pamatā ir jāatbild uz šādiem jautājumiem:

- 1) vai darbinieka ar semināra apmeklējumu saistītie izdevumi ir uzskatāmi kā ar saimniecisko darbību saistīti izdevumi uzņēmuma ienākuma nodokļa (turpmāk — UIN) mērķiem,
- 2) vai darbiniekam kādi no atlīdzinātajiem izdevumiem saistībā ar semināra apmeklējumu nav uzskatāmi par darbinieka personisko labumu vai ienākumu, par kuru ir jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis (turpmāk — IIN) un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (turpmāk — VSAOI),
- 3) vai uzņēmumam ir tiesības atgūt samaksāto pievienotās vērtības nodokli (turpmāk — PVN) par saņemtajiem ar semināra apmeklēšanu saistītajiem pakalpojumiem, un vai uzņēmumam nerodas papildus budžetā maksājama PVN par kādiem no darbiniekam atlīdzinātajiem izdevumiem.

Uzņēmumu ienākuma nodoklis un iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Saskaņā ar UIN regulējošajiem normatīvajiem aktiem saimnieciskā darbība ir darbība, kas vērsta uz preču ražošanu, darbu izpildi, tirdzniecību, pakalpojumu sniegšanu un cita veida darbību par atlīdzību. Tādēļ katrā konkrētā situācijā izdevumi, kas veidojas uzņēmuma darbības rezultātā, jāizvērtē, vai tie ir ekonomiski saistīti ar uzņēmuma saimniecisko darbību un tās nodrošināšanu.

Valsts ieņēmumu dienesta metodiskajos materiālos par UIN aprēķināšanu un maksāšanu ir paskaidrots, ja nodokļa maksātājs apmaksā izdevumus, kas saistīti ar tā darbinieka apmācību kvalifikācijas celšanas kursos, kuri atbilst darbinieka veicamajiem darba pienākumiem, ir saistīti ar darba pienākumu veikšanu, nepieciešami to labākai veikšanai, nodrošināšanai, darbinieka kvalifikācijas celšanai u.tml., šāda veida izdevumus var uzskatīt par tieši saistītiem ar nodokļa maksātāja saimniecisko darbību.

Līdz ar to, ja darba devējs apmaksā izdevumus saistībā ar darbinieka semināra apmeklējumu, kura laikā iegūtās zināšanas un iemaņas darbinieks var izmantot sava darba pienākuma veikšanai, tad par šādiem izdevumiem nav jāpalielina ar UIN apliekamais ienākums.

Situācijā, kad darbinieks tiek nosūtīts uz semināru, piemēram, ārpus Latvijas vai citā Latvijas pilsētā, proti, ne tajā pilsētā, kur atrodas darbinieka pastāvīgā darbavieta, tad attiecībā uz darba devēja apmaksātajiem ceļa izdevumiem, viesnīcas un ar ēdināšanu saistītajiem izdevumiem, būtu jāņem vērā Ministru kabineta noteikumu Nr. 969¹ normas par izdevumu atlīdzināšanu saistībā ar darbinieka komandējumu.

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 969 komandējums ir ar darba devēja rīkojumu apstiprināts dar-

binieka brauciens uz noteiktu laiku uz citu apdzīvotu vietu Latvijā vai ārvalstī, mācību komandējuma gadījumā, — lai papildinātu zināšanas un paaugstinātu kvalifikāciju.

Norēķinoties ar darbinieku par komandējumā izlietotajiem finanšu līdzekļiem, komandējuma izdevumu daļa, kas pārsniedz noteikumos noteiktās kompensācijas normas, piemēram, dienas naudas, braucieniem ar pilsētas sabiedrisko transportu u.c., ir jāapliek ar IIN un VSAOI. To nosaka arī likuma «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli» 9. panta 1. daļas 16.¹ punkts un 2. daļa, ka pārsnieguma summa veido personas ar IIN apliekamo ienākumu.

Savukārt, ja darbiniekam kompensētie komandējuma izdevumi pārsniedz noteikumos noteiktās normas, ar UIN apliekamais ienākums nav jākorrigē.

Tomēr katrs gadījums ir jāizvērtē atsevišķi, ņemot vērā iepriekš šajā rakstā aprakstītos nosacījumus par izdevumu sasaisti ar saimniecisko darbību un ekonomisko būtību, kā arī Ministru kabineta noteikumos Nr. 969 noteiktos pamatnosacījumus ar komandējumiem saistīto izdevumu atlīdzināšanai.

Piemēram, ja uzņēmuma darbinieks dodas pirms komandējumam noteiktā laika uz komandējuma vietu, kur pavadā savas atvaļinājuma dienas, un darba devējs apmaksā viesnīcas izdevumus arī par atvaļinājuma dienām, tad šī izdevumu daļa būs uzskatāma par labumu darbiniekam, par kuru jāsamaksā IIN un VSAOI. Vai šie papildu izdevumi būs uzskatāmi kā ar saimniecisko darbību saistīti izdevumi?

Saskaņā ar likumā «Par nodokļiem un nodevām» noteikto vienu un to pa-

1 02.10.2010. MK noteikumi Nr. 969 «Kārtība, kādā atlīdzināmi ar komandējumiem saistīti izdevumi»

2 4. panta ceturrtā daļa

3 5. panta pirmo daļa

Kristīne Erele,

SIA Leinonen
vecākā konsultante

šu ienākumu nevar aplikt vienlaikus ar iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmumu ienākuma nodokli², bet ar nosacījumu — ja konkrētā nodokļa likumā nav noteikts citādi.

Saskaņā ar likuma «Par uzņēmumu ienākuma nodokli»³ pie izdevumiem, kas nav saistīti ar saimniecisko darbību, pieskaita izmaksas naudā un citās lietās (natūrā) īpašniekiem vai darbiniekiem, kuras netiek uzrādītas kā atlīdzība par veikto darbu vai kuras nav saistītas ar iekšzemes uzņēmuma saimniecisko darbību.

Līdz ar to, ņemot vērā konkrētās situācijas faktiskos apstākļus, būtu jāizvērtē, vai darba devēja apmaksātais darbinieka labums tieši izriet no darba tiesiskajām attiecībām un vai šis labums ir iekļauts darbinieka atlīdzības sistēmā. Ja tas tā ir un darba devēja apmaksātais labums darbiniekam tiek uzrādīts kā atlīdzība par veikto darbu, kas tiek aplikta ar IIN un VSAOI, tad šos izdevumus var uzskatīt kā ar saimniecisko darbību saistītus izdevumus.

Atbilstoši grāmatvedības kārtošanas regulējošajiem normatīvajiem aktiem uzņēmuma saimnieciskiem izdevumiem ir jābūt pamatotiem ar attaisnojuma dokumentiem. Arī komandējuma izdevumi ir kompensējami, pamatojoties uz attiecīgo izdevumu apliecinājumiem attaisnojuma dokumentiem. Turklāt komandējuma gadījumā jābūt izdotam arī vadītāja rakstiskam rīkojumam par darbinieka komandējumu un, ja nepieciešams, — vadītāja atļaujai atsevišķu komandējuma izdevumu kompensēšanai.

Raksta beigās pievienotajā tabulā ir apkopotas Ministru kabineta noteikumu Nr. 969 ietvertās prasības un normas par izdevumu atlīdzināšanu, kas saistīti ar komandējumu.

Pievienotās vērtības nodoklis

PVN likums nosaka, ja preces iegādātas un pakalpojumi saņemti ar nodokli apliekamu darījumu nodrošināšanai, reģistrētam PVN maksātājam ir tiesības atskaitīt priekšnodokli no valsts budžetā maksājamās nodokļa summas.

Līdzīgi kā nosaka UIN regulējošie normatīvie akti, arī lai īstenotu priekšnodokļa atskaitīšanas tiesības, izdevumiem ir jābūt ekonomiski pamatotiem, tieši saistītiem ar uzņēmuma saimniecisko darbību un, galvenais, saistītiem ar PVN apliekamu darījumu nodrošināšanu.

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 17⁴ kā priekšnodokli var atskaitīt arī nodokli, kas norādīts nodokļa rēķinā par iegādātajām precēm un saņemtajiem pakalpojumiem savas administratīvās darbības nodrošināšanai.

Tātad, ja uzņēmums, kura saimnieciskās darbības veids ir ar PVN apliekamu darījumu veikšana, nosūta savu darbinieku uz semināru, kura laikā iegūtās zināšanas un iemaņas ir nepieciešamas darbinieka darba pienākumu veikšanai, tad nodokļa rēķinos norādītais PVN par saņemtajiem pakalpojumiem saistībā ar semināra apmeklēšanu ir atskaitāms kā priekšnodoklis.

Tomēr, izvērtējot katru izdevumu, kas radies uzņēmuma darbības rezultātā, jāņem vērā arī PVN likuma 100. panta noteiktie priekšnodokļa atskaitīšanas ierobežojumi un Ministru kabineta noteikumos Nr. 17 noteiktais ierobežojums, ka PVN par precēm un pakalpojumiem uzņēmuma darbinieku atpūtai, personiskajām vajadzībām, ēdināšanai, veselības uzlabošanai un izklaides pasākumiem nevar atskaitīt kā priekšnodokli. Tātad, ja saistībā ar semināra apmeklēšanu uzņēmumam rodas tādi izdevumi, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir jāuzskata par darbinieka labumu un jāmaksā IIN un VSAOI, tad uzņēmuma samaksātais PVN (ja tāds ir) par attiecīgo saņemto pakalpojuma izdevuma daļu nav atskaitāms kā priekšnodoklis, bet tas ir pieskaitāms pie darbinieka labuma, kurš attiecīgi ir jāaplik ar IIN un VSAOI.

4 Ministru kabineta 2013. gada 3. janvāra noteikumi Nr. 17

«Pievienotās vērtības nodokļa likuma normu piemērošanas kārtība un atsevišķas prasības pievienotās vērtības nodokļa maksāšanai un administrēšanai»

CEĻOJUMS 2 PERSONĀM

NO
KOLUMBS

x50 BALTAS
PROTEIN
KASTES

IZVĒLIES SAVU MĪĻĀKO GARŠU UN LAIMĒ!

Reģistrējies www.sactagad.lv
NO 10.11.2016. LĪDZ 29.12.2016.

Kompensējamie komandējuma izdevumi

Kompensējamie izdevumi	Komandējums	
	Latvijā	Ārvalstīs
Pamatnosacījumi	par pārbraukšanu uz komandējuma vietu un atpakaļ uz pastāvīgo darbavietu ar dzelzceļa, ūdens un gaisa transportlīdzekļiem un autotransporta līdzekļiem, izņemot taksometru Ja nav apliecinājošu dokumentu, vadītājs ir tiesīgs atlīdzināt braukšanas izdevumus atbilstoši minimālai braukšanas cenai.	- par pārbraukšanu no apdzīvotas vietas ārvalstīs uz komandējuma vietu (ja izdevumi ir ekonomiski pamatoti un nav lielāki par pārbraukšanas izdevumiem no dzīvesvietas līdz komandējuma vietai) - par pārbraukšanu no vienas valsts uz otru (ja nosūtīts uz vairākām valstīm) - ja darbinieks nosūtīts vairākos komandējumos pēc kārtas, — saskaņā ar vadītāja atļauju var atlīdzināt par pārbraukšanu no komandējuma vietas citā valstī uz apdzīvotu vietu un no šīs vietas pārbraukšanu uz nākamo komandējuma vietu (ja starp šiem pārbraucieniem nav ekonomiski atgriezties pastāvīgajā darbavietā) - ja persona atgriežas no komandējuma pēc komandējumam noteiktā laika vai dodas uz komandējuma vietu pirms komandējumam noteiktā laika, ceļa izdevumus atlīdzina, ievērojot iepriekš uzskaitītos principus
Ceļa (transporta) izdevumi	par sabiedriskā transporta izdevumiem, kas nedrīkst pārsniegt 30% no visām komandējuma dienām noteiktās dienas naudas kopsummas	- ceļa izdevumus, ja izmantots dzelzceļa transports, gaisa transports, ūdenstransports, starpvalstu koplietošanas autotransportu (autobusu) Ceļa izdevumus atlīdzina atbilstoši ekonomiskās klases vai tai pielīdzināmas klases tarifiem. Atsevišķos gadījumos izdevumus var atlīdzināt atbilstoši uzņēmuma iekšējai kārtībai. - par sabiedriskā transporta izdevumiem (arī par taksometru, ja ir uzņēmuma vadītāja atļauja) līdz lidostai, stacijai, autoostai, kuģa piestātnei un atpakaļ (arī no dzīvesvietas un atpakaļ) - par vietējā sabiedriskā transporta izdevumiem (arī par taksometru) par summu, kas nepārsniedz 30% no visām komandējuma dienām noteiktās dienas naudas kopsummas Atsevišķos gadījumos, ja nevar uzrādīt izdevumu apliecinājošu dokumentu, tad atlīdzina ar uzņēmumavadiņģa rakstisku atļauju.
Citi izdevumi	- par degvielu, ja darbinieks brauc ar personisko vai dienesta auto atbilstoši vadītāja apstiprinātajam maršrutam un kilometrāžai, kā arī nepieciešamo attiecīgās markas degvielas daudzumu - par autotransporta apdrošināšanu; - par bagāžas pārvadāšanu	
	- par apdrošināšanas polisi komandējuma laikam, apdrošinot riskus: - medicīnas un transportēšanas izdevumus, - bagāžas pazaudēšana, sabojāšana, aizkavēšanās gadījumam, - reisu aizkavēšanās gadījumam, - civiltiesiskās apdrošināšanas gadījumam attiecībā uz trešajām personām, - izdevumi saistībā ar nelaimes gadījumiem u.c. (MK noteikumu 8.11. punkts)	
	par autostāvvietu vai iebraukšanu maksas teritorijās, par maksas ceļu un tiltu lietošanu	- pasažieru apdrošināšanas obligātos izdevumus, tai skaitā komisijas naudu un izdevumus par biļešu pasūtīšanu un iepriekšēju iegādi, - par vakcināciju, kas nepieciešama, dodoties komandējumā - izdevumi, kas saistīti ar izbraukšanas dokumentu (vīzu) noformēšanu - komisijas maksa bankas iestādei, ja bankā notikusi čeku vai valūtas apmaiņa pret citas valsts valūtu (atbilstoši noteiktajai komandējuma izdevumu summai vai avansam) - par tālsarunām ar DD vai ar citām iestādēm par jautājumiem, kas saistīti ar komandējuma mērķi, internetu, faksu (saskaņā ar vadītāja atļauju)
Izdevumi par viesnīcu	- izdevumi saistībā ar dalības maksu pasākumos (piemēram, semināri, konferences) - Par viesnīcu (naktsmītni), tai skaitā arī brokastu izdevumus viesnīcā un rezervēšanas izdevumus, bez ierobežojuma attiecībā uz diennakts normām - Netiek atlīdzināti personiskie izdevumi (bārs, minibārs, apģērba tīrīšana, gludināšana u.c.). - Ja netiek iesniegti dokumenti, kas apliecina viesnīcas izmantošanu, vadītājs ir tiesīgs atļaut izmaksāt summu, kas nepārsniedz dienas naudas normu.	
Maksimālais laika limits	- Vadītāja rīkojumā norādītais laiks (bez ierobežojumiem). - Saskaņā ar vadītāja atļauju persona var atgriezties no komandējuma pēc komandējumam noteiktā laika vai doties uz komandējuma vietu pirms komandējumam noteiktā laika.	